

Nov Izraza veček dan

Tudi se nedeljih in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.

Sedmočasno številko se prodaja po 3 novč. (6 stotink) mnogih tobakarnih v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, vasi Krško, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novem mestu, itd.

Vse je naročilo sprejema uprava lista "Edinost", Giorgio Galatti št. 18 — Uradna ura od 2 pop. do 8 zvečer, vagonom 16 stotink na vrsto petit; poslanice, osmrtnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON št. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva "Edinost" za Primorsko.

V edinosti je mod!

Narodna znača

Na vse leto 24 kron, po letu 12 zv., 3 mesece 6 kro. Narodna brez dopoznanje naročnine se izplača ne oziroma. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Sledenje pisma se ne snosimo in rokopisi se ne vračajo. Naročnina, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: Giorgio Galatti 18. (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konzorcija lista "Edinost". — Nacionalna tiskarna konzorcija lista "Edinost" v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-branilnični račun št. 841.652.**Rusko-japonska vojna.**

(Brzojavne vesti.)

Poročilo generala Saharova. — Boji okolo Liaojanga.

PETROGRAD 30. (Uradno.) Brzojavka generala Saharova na glavni štab od 29. t. m. se glasi: Včeraj popoludne je japonsko topništvo pričelo z višo južno od Vantabaja živahnemu streliju proti naši poziciji; strelijanje je trajalo do 7. ure zvečer. V minoli noči je dopeljal sovražnik mnogo topov in jih nastavil proti naši poziciji ter je začel strelijeti proti našim sprednjim četam pod Liaojangom. Ob 5. uri zjutraj je pričel zelo ljut boj med topništvo. Ob 9. uri predpoludne se je doznalo, da napadajo Japonci centrum naše pozicije. Strelijanje s šrapneli je provročilo med našimi četami precej zastalih zgub. Poveljnik šeste baterije vzdolobisirske brigade podpolkovnik Pukatilov je padel. Japonci trdrovratno napadajo naš center ter se nahajajo ob 9. uri predpoludne v neposredni bližini naših sprednjih čet.

Car Nikolaj pri donskih kozakih.

NOVO ČERKASK 30. Car Nikolaj je v spremstvu velikih knezov Mikhaela Aleksandroviča in Nikolaja Nikolskevicha dosegel včeraj zjutraj semkaj iz Petrograda ter je inšpiiral četrto divizijo armade donskih kozakov, ki se poda na bojišče. Car je četam čestital ter jih blagoslovil.

Carjev ukaz za portartursko posadko.

PETROGRAD 30. Glasom carskega ukaza se računa vsem vojaškim šaržam, ki se prištevajo portarturskim braniteljem, od 1. maja naprej do sviščka obieganja ene mesec za eno službeno leto.

Car je podelil generalu Steselju za njegovo hrabrost križ sr. Jurja III. razreda.

Križarki »Rossija« in »Gromboj«.

MUKDEN 30. (Ruska brz. agentura.) Iz Vladivostoka poročajo, da brzo napreduje popravljanje križark »Rossija« in »Gromboj« ter da bo v kratkem dovršeno. Tam se nahajata tudi admiral Aleksejev in general Lnevšč. V Mukden prihajajo dan za dan nove čete.

Ruska križarka »Don« v španskem pristanišču.

LONDON 30. »Standard« poroča iz San Sebastiana: Poveljnik ruske križarke »Don« je odgovoril na poziv oblastnega mesta Vigo, naj v 24 urah zapusti pristanišče, da mora popravljati stroj na ladji ter mora ostati pet dni v pristanišču. Oblastnije so si izprosile brzojavna navodila iz Madrida. — »Don« ima 17 topov in 400 mož posadke.

Velika bitka pred Liaojangom?

LONDON 30. »Reuterjev birč« poroča iz Liaojanga ob 30. t. m. ob 6. uri zjutraj: Od 5. ure zjutraj se slavi strelijanje s puškami v

južni smeri. Topništvo je pričelo kmalu potem strelijeti ter traje strelijanje še dalje. Sledi so skušali Japonci s silo vzeti neko pozicijo, ki je oddeljena zapadno od postaje 5 milij, toda bili so razklopjeni. Sodi se, da je danes pričela pričakovana velika bitka.

Razroženje russkih vojnih ladij.

LONDON 30. »Reuterjev birč« poroča danes iz Šangaja: Razroženje russkih vojnih ladij »Askold« in »Grosovoja« je bilo danes davšeno.

Boj pri Anpingu.

TOKIO 30. (Reuterjev birč.) Japanske zgube pri Anpingu znašajo približno 2000 mož mrtvih in ranjenih. Ruske zgube so tudi velike. Japonci so zaplenili pri Anpingu in Ausandšanu skupao 16 topov.

Brzojavne vesti.**Vojaške vaje.**

GORICA 30. Osemindvajseta divizija čet pod poveljstvom FML pl. Caavanne je dospela danes popoludne semkaj s Krasa. Jutri zjutraj se bodo všeč že vaje okolo Goriec, s četmiči so vsled najnovejega ukaza vojaške vaje dovršijo. Domača parača na travniku je trajala tri četrti ure.

Deželnozborski volitvi.

TRIEST 30. Na nadomestni deželnozborski volitvi za mesto Trent je bil izvoljen posamec odvetnik dr. Josip Stefanelli.

Na nadomestni deželnozborski volitvi trgov Mezzolombardo, Lav. s. Cies, Fondo in Cavalese je bil pa izvoljen odvetnik dr. Josip Donati iz Mezzolombarda.

Minister Körber v Galiciji.

PREMYSL 30. Po inšpekciranju okrajnega sodišča v Lancetu je ministerski predsednik Körber odpotoval v Přemyšl. Med vožnjo se je vstavil na postajah Jaroslav in Radymno, kjer so ga v Jaroslavu pozdravili uradniki okrajnega glavarstva, v Radymnu pa uradniki okrajnega sodišča. V Jaroslavu sta ministerskega predsednika pričakovala predsednik Ivovskega višega deželnega sodišča vitez Tchornieky, ki ga bo spremljal na daljnem inspeksijskem potovanju in župan.

Ob 3. uri popoludne je minister Körber dosegel v Přemyšl.

Bivši sultan Murad V. umrl.

CARIGRAD 30. (Uradno.) Bivši sultan Murad je včeraj umrl. Vest o smrti je na pravila na sultana globok utis. (Mohamed Murad V. je bil sin turskega sultana Abd-ul-Mesida, rojen dan 21. septembra 1840. Ko je leta 1861. stopil na prestol njegov stric Abd ul-Aziz, ni isti Murada le odstranil od vseh javnih poslov, ampak je postopal z njim tudi jako strogo, ker je videl v njemu tekmeča za svoj prestol. Leta 1876. za časa ustaje v Bosni in Hercegovini so vrgli sultana Abd-ul-Aziza s prestola, katerega je 30.

verjeti, da ga ljubim, da je vse to samo strašna komedija in v teh mislih ga pogodi krvnikova sekira.

IX.

Bila je nač pred pogubljenjem.

Mirovič je ležel na mokri slami v mračni ledeni ječi, upiraje pogled v zemljo. Po glavi so mu rojile čudne misli in občutki. Videl je pred seboj svojo mater, kako mu ob zimskem egnju pripoveduje dogodke in mračne bajke njegovega naroda, kako mu poje kozaške pesni, iz katerih diše divja ljubazen do slobode in prevzetnosti. Videl je starega slugo, kateri ga je bil spremil k polkovniji ter pazil nanj kakor na svojega rojstnega sina. Napolešek ga je radi neke pri vinu in igri proveden noči pošteno ozmerjal. Oba sta počivala že davno in davno pod zemljo, a on je bil, povsem sram, okovan v ječi; ostavila ga je naposled tudi ona, katero je ljubil nad vse, radi katere je postal uporak in morilec. — Ne, ona ga ni ostavila.

Železna vrata so se odprla. Blizu njega

maja 1876. zasedel Murad, toda le za tri meseca, ker že 31. avgusta je revolucionarska stranka postavila na tuški prestol sedanega sultana Abdul Hamida II., brata Muradovega. Od tedaj je živel Murad V., katerega so proglašili blažnim, zaprt v neki carigradski samotni palači.)

Angležko tibetanski spor.

SIMILA 30. Kakor se sliši, so se zvršila pogajanja z Tibetom s ugodnim dogovorom. Angležko odpovedištvo utegne torej prej zpustiti Lhasso, nego je to vladu pričakoval.

Iz Transvala. — Najden zaklad.

JOHANNESBURG 30. (Reuterjev birč.) Neki Kemp, nečak generala Kempa, je našel blizu Spelonkena (okraj Zontpionsberg) zakopan zaklad v znesku četrt milijona funtov sterlingov. (= 6 milijonov kron). Ta denar je bil odpeljan iz Pretorije, preden so do spele tja v zadnji burski vojni čete generala Robertsa. Vlada dobi polovico tega denarja.

Vojna ladija »Aspern« v Čifu.

DUNAJ 30. Glasom brzojavne vesti je dospela vojna ladija »Aspern« v Čifu. Na krovu je vse zdravo.

Nova vojašnica v Belegogradu.

BELIGRAD 30. V prisotnosti kralja Petra so položili včeraj temeljni kamen za novo veliko vojašnico in za vojaško bolnišnico.

Požar.

BRUSELJ 30. V belgijskem pomorskem kopalništvu Knokke je danes zjutraj nastal v »Grand Hotelu« ogenj. Pogorel je hotel, več vil in se neki bližnji hoteli. Ogoja ni bilo možno še pogasiti, ker so morali še le poklicati gasilce iz bližnjih mest.

Tovarna za sladkor zgorela.

BEROLIN 30. V bližini Toruna nahajača se tovarna za sladkor, največji zavod v Nemčiji, je v manj noči popolnoma pogorela. Vsi stroji in kotli so uničeni. Tovarna je bila zavarovana pri 13 zavarovalnicah za 8 milijonov mark. Študo cenijo na 4 do 5 milijonov mark.

Nesreča na železniči.

MONTPELLIER 30. Blizu predora pri Imeusu, departement Hérault sta trčila dva železnična vlaka skup. Mašinisti in kurjači obeh lokomotiv so bili ubiti a mnogo potnikov pa ranjenih.

Jugoslovanska vprašanja bo dočnosti.**I.**

Pod tem naslovom je prinesla praska Politik te dan daljši uveden članek, ki je za nas Slovence zaučimil toliko bolj, ker je svojim izvajanjem o potrebi gospodarske soli-

je zašumela ženska obleka in on se je vzdignil. Katarina II. je stala poleg njegovega ležišča, a on je ležal pred njo in zopet je božal te nežne ročies, namakajoči je s solzami.

Carica je stopila tajno v ječo; v roki je prinesla svetiljko, ki jo je pristonila k zidu ter se potem ljubko privila k njemu.

— Tukaj je mrzlo — je rekla, zagrnivša se bolje s plaščem. — A ti si tako bleid! Kako ti je dragi?!

— Dobro — je odvral op tiho, sputivši glavo na njeno krilo, a očesi sta se mu svestili kakor v mrzlici. — Samo ako —

— Kaj praviš?

— Kakšenkrat se vendor strašim — je nadaljeval on — saj že tako dolgo čakam v ječi in na smrt obsojen, a ti si obsodbo potrdila. Ta igra postaja že grozna, Katarina. Predal sem se ti povsem v roke, postal sem ti navadno orodje — še več — še hujši sem, ker stvar nima občutkov, nima misli, a jaz imam že vse to. Že davno te nisem videl,

darnosti med Jugoslovani vzel v podstavo važnost in pomen našega Trsta. Žito opisuje bolj na razsežno naše razmere in boje.

Začenja z našim »Narodnim domom«. To je — pravi — imponantno poslopje, katerega postanek in uavstajanje tvori enega izgledov iz težkega boja tržaških Slovencev za jednopravnost proti italijanski camorri-irredenti in proti nemškemu fanatizmu. Leta že traja boj za slovenske ljudske šole, ob katerem vprašaju tudi vlada sama zavzemlje stališče, ki je v zasmeh vsaki enakopravnosti. Leta in leta že traja boj za pravico slovenskega jezika v uradih; leta že traja občudovanja vredno, požrtvovano streljenje vodilnih oseb za vzdrževanje in ohrajevanje narodne samozvesti in narodne moči. Prav Trst in okolica tvorita del onega teritorija, za katerega se bije najbolj vroči boj, onega teritorija, katerega morejo Slovenec zahtevati kar svojo pravo last. Brez okoliščin treba pripoznati, da morejo tudi Slovenci, popolnoma zavedajoči se svojih ciljev in nalog, beležiti velike napredke v narodnem razvoju — vzlič najhujšemu tlačenju od strani italijanskega kapitela, in vzlič podpori, ki daja vladu temu kapitalu.

Potem pravi, da bo naš »Narodni dom« bodočim rodovom vidno znamenje dosedanega neutrudnega borenja in simbol vspodbuje. Za Slovence Trsta in za slovenski narod v obči bo to veletrdnjava njegovega boja na jugu, narodne povzdigne, sad večletnega drobnega naravnega dela.

In potem uprašuje člankar v praškem listu: Je li Trst za Slovenstvo in posebno za vse Jugoslovanstvo v resnični toliko pomemba, da je vredno, da branimo to pozicijo do skrajnosti in zastavljamo vse v ta namen, da si jo priborimo konečno veljavno? Je li dosedanje, svojega cilja svestno si delovanje slovenskega prebivalstva v Trstu in okolo njega dobro upravičeno v zemljepisih in narodopisih odnosih slovenskega naroda ter v političnih odnosih na slovenskem jugu sploh? I dalje: je li sedanja politika Slovencev, ki gre za tem, da mesto tudi postane ena najtrdnjših slovenskih trdnjav, je li ta politika res pomembna za bodočnost, je li torej res realna politika? Ali pa so vsi ti načrti in v istih obseženih f. z. nazvo mednarodnega procesa ob Adriji le domišljije posamečnih razgretih glav, ki nimajo drugega opravila, nego da svoj narod čuvajo in zavajajo, so toj le nakane posamečnih narodnih sramjačev ki si preko tega, kar je sasajajo velike zgodovinske prevrate? Ali so to res le same politične fantazme?

Priveden je hočemo posneti, kako praski list odgovarja na ta vprašanja.

Rusko-japonska vojna.

TRST, dne 30. avgusta 1904.

Sedanja ofenziva japonskih čet v Mandžuriji je prišla veččakom nepričakovano. Tudi

povsem si te mi odtujila, a pri tebi je moje življenje ali smrt.

Carica ni odgovorila.

— Mi igramo grozno ulogo — je odvrla naposled, — no, tudi temu mora biti enkrat konec. Javno govorijo, da sem bila dogovorjena s teboj. Še na morišču te zmorem pomilostiti.

Mirovič je široko odpril očesi, preplašen, skoraj kakor majhen otrok.

— Ne boj se! — ga je potolčila ona, pritisnivša ga na svoja prsa.

— Ne izdaj me — ako me moraš pogubiti, povej mi odkrito; rad umrem za te.

večina znamenitejših japočilskih glasil v Evropi je bila uverjena — posebno je to uverjenje povdarijala dunajska »Neue Freie Presse« —, da bi general Kuroki za sedaj vztrajal na svojih pozicijah, ker ve, da bi bilo spojeno z največim riziko, ako bi izrazil odlčilno bitko, dokler se ne čuti tako močnega, da sme z gotovostjo računati na uspeh. Tako mnenje je torej prevladovalo, da Japoneci za sedaj ne pričajo ofenzive v Maud žurji. Ker pa so jo vendar pričeli, stojimo pred vprašanjem, kje je varok? V tem pogledu smo že včeraj posneli mnenje vojaškega hrička parizkega »Tempesa«, ki je, da je ta ofenziva čin dispersije. To izjavo bi si mi tolmačili tako, da so v to ofenzivo prislili Japance do sedanjih neuspehi pred Port Arturjem, oziroma dejstvo, da javno mnenje na Japonskem postaja nervozno, ker se dogodki pred Port Arturjem ne razvijajo s tako ngljico, kakor bože japonske želje. Menimo torej, da je japonsko vojskovodstvo povspetilo to ofenzivo v prvi vrsti iz ozirov na moralno razpoložanje v domovini.

To ofenzivo so zaprčeli od teh strani. Jedna vojska je napadla južno rusko fronto, a je bila odbita in se je morala umakniti. Druga japonska vojska je napadla južno-vzhodno fronto, pa je bila tudi odbita in se je morala istotako umakniti. Najhujši pa je bil naspod na vzhodno rusko fronto, ki se je izvršil ponoči ta ga je vodil Kuroki sam. Japoneci so očvidno koteli prenenetiti Rusi. To se jim je tudi deloma počelo, o čemer priča srdit boj, ki se je vael mož prati možu. Tu so tudi bile najhujše izgube na obeh straneh. Presečenje se je torej posredlo Japancem, ali večje napada ni bil tak, kakor so si ga želeli. Vsep je bil na vseh treh bojiščih isti. Rasi so po boju svoje detaširane čete umaknili na glavne pozicije svoje, v utrjeno tabojače pri Liaojanu.

Ia da Japonecem ni šlo po volji, to nam najbolj zanesejivo priča dejstvo, da ni nobene vesti o kakem novem ofenzivnem napadu.

Paš pa poročajo iz Čifa preko Londona, da so Japoneci uprizorili nov naskok na Port Artur, ali odbiti da so bili zopet s hudišči izgubeni. Vest dostavlja, da so Japoneci jeli zgubljeni vero v bližnje zavzetje Port Arturja. Ali opazljamo, da je ta vest iz Čifa, kjer imajo dopisniki, kakor zato, zelo bujno fantazijo, ki jih uposoblje, da poročajo tudi o dogodkih, katerih — ni bilo. In povdaij moramo posebno, da od drugih strani ni nobene vesti o kakem novem naskoku na Port Artur.

General Kuroki.

Iz Dunaja poročajo: Najnovejša trditev, da pripada japonski general Kuroki nekemu evropskemu narodu, ne označuje od kompetentne japonske strani, kakor poroča današnja »Point. K. resp.«, za popolnoma neosnovano. Japonski odposlanec na Dunaju, Makimo, ki pozna že več let omenjanega generala, je na nekem pogovoru izjavil, da pripada general Kuroki neki znani obitelji Satsuma, to je stremu japonskemu plemlju.

Predstoječa spremembra na namestništvu tržaškem.

Vse kaže, da so to potresljive vesti o odstopu grof G. Šesa. »Neue Freie Presse« javja v pozitivni obliki, da je namestnik grof G. Šes podal svojo demisijo in da se ne povrne več na svoje mesto v Trst. Zatrjuje

kama. — Ali, ako me prevaril! — je spregovoril skozi zobe.

— Kaj vse ti še pride na misel! — se je smejela carica, ali tako prisiljeno, kakor da jo je sponadla muha. On je pašel k nogam in je strastno objel kolenci.

— Strah me je, gospa, strah me je, da dopustiš, da me pogubijo. Jaz drhtim pred teboj! Oj, usmili se me!

Katarina II. se je nasmešila. — Tukaj je tako hladno in vlažno — je rekla, — tudi meni je mrz. Očidam.

Poslovila se je hladnokrvno in prijela svetiljko. Njegovi roki sti se ugibali, on je klečal pred njo nemo, kakor suženj pred goščinjo, krivec pred sodnikom.

— Katarina, jaz trpm grozao! — je šepetal.

Na vratih se je ozrla še enkrat do njega.

— Kmalu boš svoboden — je rekla z milim glasom — z Bogom!

— Z Bogom!

(Prileže Še)

se, da je imel grof G. Šes že dlje časa velika navskršja z dunajskimi krogji, ki niso hoteli odobriti njegovih namer.

Mej njimi, ki prhajajo v poštov kakov eventualni nasledniki grofa Goëssa v Trstu, se imenujeta posebno namestnik dalmatinski baron Handel, in dvorni svetnik na namestništvu tržaškem Schwarz.

O potovanju dr. Koerberja v Galicijo

izražajo češki »Narodni listy« to le mnenje: aco dajo Poljaki m nisterskemu predsedniku takov odgovor, kakoršnjega mu daja poljako novinstvo, če se ne dado zavesti v akciji proti Čehom, potem se kar hkrat z asc no-tranje-politično položenje in za vsa trpeča slovenska plemena države pridejo boljši dinovi. Poljaki politiki so si prisdevali — pravi prazki list dalje — na vso moč, da bi prišlo do spravo med Čehi in Nemci. Na strani Čehov so našli pošteno voljo, na strani Nemcov pa ne, kar so Poljaki sami konstatirali pred monarhom. Poljaki vejo torej, dobro, kje je pravo in kje krivde. Morejo li pozabiti na to in se ponuditi Körberju za uničenje Čeških pozicij?! Gotovo ne. Mi hočemo verjeti v zdravi razum, poštenja in bistrovitost poljskih politikov in menimo, da ne bodo m sili na huren materijalen uspeh, ampak na skupno bodočnost. »Narodni listy« zaključujejo: Minolost in sedanost sta nam pokazala ekupnega sovražnika; sedaj je prišel trenutek, da izvajamo nauk!

»Moravska Odiseja« sa spominja besed nekega Poljaka na nekem banketu: »Kako dolgo pojdemo Polaki z vami (i Čehi) to je odvoso od politične konstelacije: Protiv vam ne pojdem nikdar!« Moravski list izreka nado da se bodo Poljaki vsakdar ravnsli po teh besedah in da ne pojdejo nikdar proti Čehom — pour le roi de Prusse.

Drobne politične vesti.

Dopolnilna volitev za hravatski sabor za zlatarski okraj je razpisana na dan 7. septembra. Stranki prava kandidira varždinskega odvetnika dr. Magdića; stranka »čistih« pa zlatarskega graščaka, p. Pissatiča.

Najstarejši general avstro-ogrski. Minolo nedeljo je praznoval najstarejši general avstro-ogrsko armade. FZM. v pokolu baron Josip Weber svoj 91. rojstni dan. Weber biva sedaj v Badenu pri Dunaju V pokolu je že od leta 1881.

Kronanje kralja Petra. Iz Belegradu javljajo, da je dne 29. t. w. uradni list razglasil program svetosti, ki se bodo vrstile povodom kronanja. Kralja bodo kronali v stolni cerkvi v Belegradu dne 21. septembra, t. j. na pravoslavni praznik Marijinega rojstva.

Občinske volitve v Sofiji. V nedeljo so bile v Sofiji volitve mestnega za stopstva. Zmagali so vladni kandidat.

Zasedanje stanov Finske. Iz Helsingforsa javljajo, da so na carski ukaz sklicani stanovi Finske za dan 6. decembra t. l. v Helsingfors. Ob edrem je bil izdan ukaz, po katerem se prihodnji deželní zbor finski svide in letu 1907.

Škof v Lavalu. »Osservatore Romano« je priobčil nastopno vest: Škof Gazy iz Lavala je prišel na ukaz sv. Očeta v Rim. Katoliko časopisje v Italiji in v inozemstvu storji najbolje, sko se s to stvarjo ne peča ter pričakuje razsodbo, ki jo izda sv. Oče.

Angleški kralj Edvard se že 2. septembra t. l. vrne direktno na Angleško.

Higijena v slovenski šoli.

Pričenje dr. Živko Lapajne.

(Dalje.)

Cilji moderne šolske higijene.

Zgoraj navedenim pa se moderna šolska higijena ne omeja. Ravnanje se po slavnem reku Rimjanov: »Zdrava duša v zdravem telu«, je njen cilj: kreplo negovanje telesnega zdravja in telesna naobrazba. V tem oziru se je odpira šoko in krasno polje, dalej še skoro popolnoma nepravljeno.

Jedna nje glavnih zahtev je, da dobre otroci v šoli ponka, kako imajo negovati svoje zdravje.

Ima se jim razjasniti, da je s naga polovica zdravja. Če se vsaki dan

snažno umivaš, imel boš lepo polt in zdravo jo mladeniči poslali tržaškemu škofu druži Nagle, ravno toliko, brzkone pa še manje opravičen.

Slovenski umetniki na I. jugoslovenski razstavi v Belegradu. Pravne sorte in sortiranje in odpošiljanje sprejetih umotvorov so gotove ter kažejo, da bomo Slovenci na razstavi častno zastopani. Udeležilo se je vsega skupaj 27 umetnikov z okoli 150 umotvorov. Po tehniki so večinoma slike. Kiparji so samo trije zastopani. Slovenski oddelki obsegajo tri oddelke v treh ali štirih dvorana: »Narodnega muzeja« v Belegradu.

Slovenskim vpadljivočim umetnikom sodelujočim na jugoslovenski umetniški razstavi v Belegradu. Dne 24. t. m. zvečer se je vrnil sestanek slovenskih umetnikov v hotelu »Ilirija« v Ljubljani. Vdeležba je bila povoljna. Vprejeti so bili predlogi, stavljeni od odbora društva »Vesna«, in sicer, da se odprije kakor zastopnik slovenskih umetnikov v banigradski predstavnini odsek gospod slikar Rihard Jakopič, predsednik umetniške združitve »Sava«. Razum tega se je vprejal z mislo sprememb poslovnik za podovanje juryjev v Ljubljani. Vsi pravljivo delo glede registriranja umotvorov, sprednje, korespondence itd., ki je vodil odbor »Vesna«, se je vzelo na znanje. Razum tega se je sklenilo še odpolati v Belograd tri aranžirje za slovenski oddelki v osebah gg.: Vilko Sever (za »Vesno«) Rihard Jakopič (za »Savo«) in Jos. Germ za III. oddelek.

Poglejmo, ljubljiva čitalnjica, le na dejstvo, koliko se daje v šoli stariti v prilog lepega in zdravega zobovja. Iz lepih zob je ugašo — ali ne?! Kako pa je še le prijetno z njimi hrustati! Ako se pa jih hoča take imeti, treba jih je že zgodaj zčeti gojiti. V šoli se daja deci navodila v tem osnu. Ves jedi nej bodo dobro soljene! Mladiči in slatkih jedij ne uživaj preveč, sajkorški so pogrebevi zobov itd., vsaki dan je potreben očistiti zobe z zobno krtičico in čisto vodo, dobro je, če imaš poleg tega zobni prašek in ustno vodo. Po izplahnjeni ust vselej še nekoliko griza, da se boš temu privadol za slučaj bolezni v grlu! Prepričan sem, da bi tak pouk izredno mnogo koristil maršikov otrok ne bi toliko prestal zbg svojih zob.

(Zvršek pride.)

Domače vesti.

V politični službi, Okrajni komisar pri e. kr. okrajnem glavstvu v Pazinu, Aleksander pl. Boszizo, je pozvan v službo v ministerstvo za notranje stvari.

Saj se nam je zdelo, da bo tako! Pred par dnevi smo počivali omenili, da so govorje na magistratu, izloživi javno na upogled proračun za triletje 1905 1906 1907, vendar enkrat ustregli zahtevam mesnega statuta. Osupilo nas pa je, da se se govorje, v naspritu z vso njih dosedanje prakso, v precejšnji meri spomnili tudi naše okolice. Toda, takoj so nas zčeli obhajati neprjetne slutnje, da je ves ta lepi program sestavljen le za parado in ne z namenom, da se tud izvrši.

Včerašnji »Piccolo« nam že daja umet, naj ne priskrivimo Bog ve koliko kruha iz te obilice moke. Suhu in odkrito nas poučuje, da je bil to le tako nekak sloščen program, ki nikakor ne veže občinske uprave niti glede del, ki se imajo izvršiti, niti glede sestav za pokritje potrešene. Osn program je mesni magistrat v resaci sestavlil edino le zat, ker mu je bilo to naloženo na namestništvo. Ali — tako mudruje m. gistra toto gloslo dalje — kakor ni mestni svet, ki je bil svojedobno odobril program za šestletno d. bo. hotel omejiti svobode delovanja mesnega sveta, ki je mel njemu slediti, tako ne m. re tudi ta sedanji program za triletno dobo n. k. kor vezati prihodejega občinskega sveta. Ta program označuje le meje, ali kskor ni izključno, da posamežna dela se ne izvrši, ker jih prihodni občinski svet ne odobi, tako je v naravi mesta v vedrem rezvoju, da nastopi potreba izvršenju drugih del, ki niso predvidjena v programu za triletno dobo.

M. bmo, da vsekdo umetje to, na kar nas priznava, »Piccolo«. Ma ga dela, ki so v programu, se ne izvrši; zato pa se izvede marsik, kar ni v programu! In zelo zeli se bojim, da ona dela, ki se ne izvrši, bodo večinoma takia, ki se t. j. naše o. o. deli. Škof Kahn in slovenski jezik. Kako da p. s. o. c. v. šk. šoli v Ljubljani je bilo v muočem šolskem letu izmed 214 učencev le 87 učencev n. m. šk. narodnosti. Za teh 87 učencev nemška narodnost mora Ljubljana vadrževati ljudske šole s petimi učitelji ter izdajati na leto samo za nujemšino šolskih prostrov več tisoč kron.

Na d. k. š. Š. je razmerje skraj istotako. Za 246 nemški učenik mora Ljubljana vadrževati nemško deklško šolo z devetimi definitivnimi in devetimi provizoričnimi učnimi m. čimi. Ako se sešteje vse otroke z nemškim materinskim (?) jezikom, znača njih še il. 333, a število izkazanega učnega oseba 24, torej na vseh 14 nemških otr. k. e. učna moč. Tako zna siliti država, da mora slovensko mesto Ljubljana trošiti tisoč kron na leta za par stotin nemških otrok, dočim je v Trstu na tisoč slovenskih otrok, ki ne morejo pobojati v slovenske šole, ker jih — ni, ker vlada ne zna in tudi neže siliti občne. Pa res: čemu treba slovenski otroci na obrazbe šolske! Zaravljajt naj bo, da so med njimi gospodje — rsi!

Suša in letina v Dalmaciji. Iz B. ke Kotorske poročajo, da n. bilo tam že več mesecev izdatorez dežja, radi tega je zavida považi velika suša. Grozdje se suši in odpada, zelenjava po vrth je ovejenje, žito je obroblj. slab. Ta velika suša ščodra bo tudi oljčn. taso, da ne bo ni olja. T. leto se je ob. tala bogata letina a na svrštu bo sibje, nego lanska. Pripravlja se slava zima Zaledje Boke, Črnogora, je v minih letih oskrbovala Boku s svojimi pridelki, toča se daj n. j. t. tega, ker vse črnogorske pridelke kupujejo Italijani ter odvajajo v Italijo.

Frigido? Kaj je to? Včerajšnji »Piccolo« imenuje vipavsko dolino »Frigide«. Za

one, ki ne vedo tega, budi povedano, da je to starorimsko ime. Ker je reka Vipava izlasti pri vatu v vparekem trgu zelo mrzla, so jo stari Rimljani imenovali flumen frigi dus to je: mrzla reka. Da je le rimko, pa je »Pecelo« zadovoljen. Saj pravimo, ker jim sedanjost ne ugasne, pa rijejo v stare čase ter glojajo — glojeno kost. Bodil jem! Mi pa bodimo zadovoljni, ker glojajo vedno le na minosti, ter tako priznavajo, da se ne vesle sedanjosti in da ne pričakujejo bodočnosti na teh naših slovenskih tleh.

Štipendiji za učence obrtnača šole. Z začetkom šolskega leta bo podeliti 6 štipendijev po 200 K iz ustanove Josipa barona Marenčija ubogim in potrebnim učencem c. k. obrtnača šole v Trstu. Prošnje je predložiti vodstvu te šole do 10. septembra.

Služba cestnega mojstra. V Primorju je spopolniti eno mesto cestnega mojstra. Positelji naj bojo, če le možno, izučeni sidarji, oziroma tesciji, ali kamenoski, ter morajo znati nemški, slovenski in italijanski. (V razpisu je nemščina na prvem mestu!) Popolnoma izvežbeni morajo biti v pisanju, čitanju in risanju, sposobni morajo biti za vodstvo manjših del in izdelovanje manjših naročiv. Oprostite, če se vam bo zdelo to malo — za tako podrejeno mesto. Škoja, da razpis ne pripoveduje, koliko je plačilo za toliko zahtev. Prošnje do 20. septembra c. k. namestitvom v Trstu.

Zgeden mraz. Iz Celovec poročajo, da je bilo dne 27. t. m. tam in v okolici tako mrar, da je vseč tega ajda zelo trpila. **Krka prestopila bregove.** Iz Novega mesta pričajo, da je vseč petnajstnega deževja reka Krka prestopila bregove.

Draginjska. S Krassu poročajo, da se prdsja ž. sedaj pšenica po 20, 22, in 24 kron kvintal (100 kilogramov.)

Gasilno društvo v Gorjah (na Gorenjskem) bo slavilo dne 4. septembra svojo desetletnico. Program je zelo obsežen in mnogo vrsten. — Na slavnosti bo sodeloval tudi toli in po zaslugu hvaljeni blejski pevski zbor pod vodstvom g. vadučitelja Rusa.

Velika veselica v Vipavi. Na Mali Smrten pred vipsavsko »Čitalnico« veliko veselico. Sodelovalo bo slavno pevsko društvo »Veselik«, iz Škodja pri Trstu, odkoder dospe tudi izvrstna cvelna gooba. Kakor žeujemo iz kulis, usmaznilo je tudi »lju blansko dijaško tamturaško društvo« svoje sodelovanje. Več o prezanimivi veselicu prihodnjih.

Veselca na Repentabru. Slav. občinstvo in posebno slovensko dijašvo je se enkrat opozra na veselico, ki jo priredi pevsko in bralno društvo »Dom« dne 4. septembra. Z namivo bo počasno poslušati moj strško izurjeno tamburjanje dijaških (večinoma abiturientov) tamturašev iz Ljubljane. Isti zbor je dobro znan v širših krogih Ljubljane, ker je rast pal ob najslavesnejših prilikah in je nastopal o priliki sokolske slavnosti ob splošnemu priznanju neštih množic. Sl. občinstvo in posebno slov. dijsktvu torj za govorovo svjedenje.

Odbor.

Odobrena šolska knjiga. Naučno ministerstvo je odobrilo za učno uporabo na srednjih šolah popravljeno izdajo koj je: »Sest dr. Jakob, Slovenska čitačka za peti in šesti razred srednjih šolah.«

Ne pošiljajte denarja v pismih! V Krakovu so nasli odpriči zelo veliko pisem iz Amerike. Kasor znamo imajo kmetski izseljeni v Ameriki ravado, da pošiljajo domov denar v načinu pismih.

Vzoren soprog. Včeraj predpoludne je bil aretovan italijan kavarne »Alle Nazioni«, ki se nahaja v ulici delle Beccarie, Alojzij Toffoli, doma iz sv. Fuks pri Pordenonu v Italiji. Aretovan je bil pa za zahtevo svoje soproge. Gospa Toffoli je šla namreč na polej, ter tam izjavila, da je njen mož jaka ljubosmeč in da vseč tega vedno vpije nad njo in jej grozi, vseč česar da je osa v strahu za svoje življenje. Redarstvenca oblast je moral že večkrat poseči vmes, da je obvarovala gospo Toffoli pred moževim surovostjo. Zakonski Toffoli sta poročeni že 14 let. V začetku tega meseca je Toffoli neki dan grozil svojemu ženi z nabitem revolverjem in z nožem in le nastopu tretje osebe se ima zahvaliti, da se jej tedaj nič hudega ni prijetilo, ker je Alojzij Toffoli jako vročskrvni človek. Po tem dogodku je gospa Toffoli zapustila stanovanje in mož ter šla k svoji sestri, ki stanuje v ulici Risorta. Pozneje, ko je začel mož zasedovati in preganjati tudi pri sestri, je poiskala zavetja pri svoji materi,

ki stanuje v zagati della Scali. Pred par dnevi sta se pa zakonska Toffoli slučajno srečala na ulici, a o tej priliki je Toffoli dejal ženi, naj si najdalje do dne 1. septembra sama vzame življenje, ker drugače da jo bo on umoril. Na podlagi te pretnje je bil Toffoli včeraj predpoludne pozvan na policijo, kjer so ga vzeli na zapisnik ter ga potem dali pod ključ.

Velika nezgoda na delu. 65-letni zidar Ivan Božič je nekaj popravljal pri Dreherjevi pivevarni. Včeraj predpoludne je imel opravila na nekem odru, ki je bil 15 metrov od tal. Ozalu 9. ure je pa revž padel z odrja ter obležal nezavesten na tleh. Priskočili so k njemu drugi delaveci in obenem so telefonirali na zdravniško postajo, od koder je k nesrečnemu delavecu prišel zdravnik, ki je konstatoval, da je ravnem težko in jako nevarno ranjen. Dubil je o padcu veliko rano na glavo in druge notranje poškodbe. Zdravnik mu je podelil najnajnejsjo pomoč, ter ga dal potem odpeljati v bolnišnico.

Kako zna veverica plavati. V ponedeljek je neki ženski v Ljubljani ušla mladi veverica iz kletke in je izročila v Ljubljane, ki je vseč deževja zelo naraste. Veverica je plavala direktno na nasprotje obreže, kjer so jo vložili ter izročili posetnici.

Iz zaporov se izpuštili slugi razpuščenega italijanskega telovadnega društva. Apostola Balanza in Osvalda Bidolija, ki sta tudi bila v preiskavi radi sfere bomb. Kazensko postopanje proti njima je zavrstljeno.

Lokomotiva usmrtila otroka. V nedeljo zvečer se je dogodila huda nesreča na železnici blizu postajice sv. Krž. Vozil je tam mimo vlak, ki prihaja v Trst ob 7. uri 45 m. iz Italije. Na omenjenem mestu je pa začul strojedvoda grozen otroški vzkrik. Vlak so vstavili hitro, da vidijo, kaj se je zgodilo. In kmalu so nasli ob strani železnice dekletico kakih 4 let z razbito glavo. Revše se je bilo bržkone preveč približalo železniškemu tiru, tako, da je je lokomotiva zajela in zasušala v stran. V vlaku se je slučjuo nahajjal dr. Liebmann, ki je vzel otroka k sebi v voz. V isti hiši je pridrvila otrokova mati, žena železniškega čuvanja Bečnika, in je tudi ona stala v kupé. Na postajici v sv. Kržu je nesrečna in obupana žena izstopila in odnesla domov . . . mrtvo date.

Veselega pitja žalosten konec. Neki Lloydov paraik je nedavno temu izročil javnemu skladisu 12 B, v svobodni luki, 20 sodčkov piva iz Monakovega, ker ga načrti v Port Saidu ni hotel v sprejeti. Ta prilika se je zdele neki družbi težakov takoj vabljiva, da niso mogli premagati skušnjave. Prenešli so sodčke v dve drugi skladščini in so jih tam — izpraznili! Ali kmalu potem vessele ptiči so prišli redarji, ki so odveli vso družbo — bila jih je osem picev — v zapore, kjer počakajo, kaj porečajo sodniki o tem popivanju. Morda nikdar še niso pili toliko tako po eni, ali tudi pokora ne izostane.

Razne vesti.

Šest ur v morju. Z Reke poročajo: V noči od 21. na 22. t. m. je med vožnjo iz Mesine na Maito padel s parnika društva »Adriac«, »Lederer Sandor, mornar Fran Sprach, v morje. Sprach je namreč na krovu zaspal. Na krovu niso zapszili, da je izginil in radi tega niso za njegovo rešitev nujcessar ukreiali. Sprach je pričel z vso možjo plavati in da bi bil bolj svoboden, se je popolnoma slekel. Konečno, po 6 urah, ko so njegove m. či že opešale, je zapazil luč. Bil je neki paraik. Pričel je kričati na vse grlo in res je italijanski parnik »Pachino« ustavil ter rešil mornarja, ki se je ukreal potem v Palermu na parak »Zrity« in se potem vrnil na reko.

Požar v Šmohorju. Škodo, ki jo je prvočil dne 8. t. m. požar v Šmohorju na Korčkem, so ocenili na 900.000 krov.

450 oseb se je zastrupilo. Iz Budim pešte poročajo, da se je na nekem zborovanju v Bršču, ki so ga priredili sedmogaški Sasi, zastrupilo 450 oseb z možnatimi jedmi.

Verona. Italijansko ministerstvo je učalo, da se utrdbe okolo Verone zopet popravijo. Te utrdbe so leta 1866 Avstriji razdelili in od takrat so bile opuščene.

Velikanski požar naftoleja. V Hobokenu na Nizozemskem je načrival škoda za 7 milijonov frankov. Izmed 40 magazinov jih je pogorelo 38. Eksplozija je 80.000 sodov

petroleja. Zgorelo ga je pa 120 milijonov litrov. Goreče olje se je razilo v obsegu 200 hektarjev. Zgorelo je 5 delavcev in baje tudi 15 otrok.

za sept.-december 41. — za januar-april 40. (stalno). Sladkor surov 88° uso nov 26 — 23%, (mirno), bel za tekoči mesec 23%, za sept. 29%, za okt.-jan 31%, za januar-april 32. — (trdu) rafinir 61% — 62. Vreme: lepo.

Trgovina.

Borzna poročila dne 30. avgusta.

Tržaška borza.

Napoleoni K 19.03.—19.06. angleške lire K —, London kratki termin K 239.55 — 240. — Francija E 94.90—95.05. Italija K 94.90 — 95. — italijanski bankovci K — Nemčija K 117.15—117.30. nemški bankovci K — avstrijska edinstvena renta K 99.15 — 99.40. ogrska kronska renta K 97. — 97.30. italijanska renta 102%, 103%, kreditne akcije K 647 — 649. — državna železnica K 635. — 637. — Lombardia K 88. — 90. — Lloydova akcija 690. — 695. — Sredke: Tisa K 323. — 327. — redit K 480. — do 472. — Bodenkredit 1880 K 304. — 314. — Bodenbank 1889 K 296. — 303. — Turške K 127. — do 129. — Srbske — do —.

Dunajska borza ob 2. uru popo.

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	100.15	100.10
v srebru	100.15	100.10
Avstrijska renta v zlatu	119.15	119.05
v korona 4%	99.30	99.30
Avst. investicijska renta 3%, %	93.90	91.15
Ogrska renta v zlatu 4%	118.80	114.80
v korona 4%	97.10	88.95
Akcije nacionalne banke	1612 —	1615 —
Kreditne akcije	644. —	645.50
London, 10 Latr.	238.67%	239.62
100 državnih mark	17.12	17.17%
20 mark	23.43	23.44
20 frankov	19.04	19.02%
10 ital. lir	90. —	94.95
Cesarški cekini	11.35	11.34

Parizka in londonska borza.

Pariz (Sklep) — francoska renta 98.45 5% italijanska renta 103.80 Španski extarsus 87.87 akcije otomanske banke 569. —

Pariz (Sklep) Avstrijske državne železnice Lombardi — uničevana turška renta 87.77 menjnice na London 252.50 avstrijski zlati 102.60 ogrska 4% zlata renta 101. — Landerberg — turške srečke 23.25 parizka banka 11.85 italijanske meridionalne akcije 732. — akcije Bo Tinto 13.65. Trdnja.

London (Sklep) Konsolidiran do 84% Lombardi 3%, srebro 26%, žpa akcija renta 87.74

menjnice na London 252.50 avstrijski zlati 102.60 ogrska 4% zlata renta 101. — Landerberg — turške srečke 23.25 parizka banka 11.85 italijanske meridionalne akcije 732. — akcije Bo Tinto 13.65. Trdnja.

Havre (Sklep) Kava Santos gozd — rage za tek. mesec po 50 kg 45.75 frk, za dec. 46.50.

Hamburg (Sklep pop.) Kava Santos gozd average za sept. 37 1/4, za dec. 37 1/4, za marec 38 1/4, za maj 39 — vzdrlano. — Kava Rio navadna loco 35—36, navadna rečina 37—39 navadno 40—42.

Hamburg (Sklep) Stadkor za avgust 21.50, za sept. 21.70, za oktober 22.20, za dec. 22.10, za marec 22.30, za maj 22.45. Stalno. — Vreme: lepo.

Sladkor tuzemski Centrifugalne proizvode K 66.50 do 68.00, za september K — do — marec avg. 66.50 do 68. — Concasse in Melles prepmoto K 68.30 do 69.30, za sept. K — do —, marec avg. 68.30 do 69.30.

London, sladkor iz repe surov 10 1/4 Sh. Java 11.3 h. Trdnja.

New York (Otvorjenje) Kava Rio za dober dobar, vzdrlano, 5 stotin znjanja.

Pariz Rž za tekoči mesec 15.25, rž sept. 15.50, za september-december 15.75, za nov. februar 16.25 (mirno). — Piščica za tekoči mesec 22.55 za sept. 22.50, za september-december 22.95, za november-februar 23.70 (stalno). Moka za tekoči mesec 30.45 za sept. 30.60, za sept.-december 30.70, za november-februar 31.30 (stalno). Repido olje za tekoči mesec 9. — za sept. 19. — za sept. december 49. — za januar-april 50. — (mirno). Spirit za tekoči mesec 43.25 za sept. 43.50

za sept.-december 41. — za januar-april 40. (stalno). Sladkor surov 88° uso nov 26 — 23%. (mirno), bel za tekoči mesec 23%, za sept. 29%, za okt.-jan 31%, za januar-april 32. — (trdu) rafinir 61% — 62. Vreme: lepo.

— Pisarna — Dr Gregorina in Dr Slavika se je preselila 24. t. m.

,Narodni dom“ uhod ulica Giorgio Galatti št. 18, II. nadstr.

Enega ali dva dijaka sprej me boljša obitelj na hrano in stanovanje. Naslov pove uprava Ed no ti.

V najem s odda v ulici Aequedotto št. 22 IV. n. ena mebljana soba.

Tovarna pobisiva Aleksander Levi Minzi — ulica Tesa št. 52 A — (v lastni imeni)

ZALOGA: Piazza Resario (šolsko poslopje) Cene, da se ni bilo nikake konkurenco.

